

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/185/2019
Identifikačné číslo spisu:	5308206936
Dátum vydania rozhodnutia:	21.10.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:5308206936.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ S. Č., bývajúceho v V. D. - Z., A. XXX, Č. Q., 2/ Z.. K. O., bývajúceho v D. H., E. XXX, oboch zastúpených Mgr. PaedDr. Antonom Kušnírom, advokátom v Žiline, Jána Reka 13, proti žalovaným 1/ EFEKTA, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kopčianska 10, IČO: 31 323 561, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrej Jaroš, spol. s r.o., so sídlom v Trenčíne, Nám. sv. Anny 361/20, IČO: 36 839 132, 2/ Natália 44, s.r.o., so sídlom v Trenčíne, Palackého 85/5, IČO: 36 334 367, o určenie neplatnosti nájomnej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 7 C 116/2008, o dovolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22. februára 2018 sp. zn. 9 Co 25/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom 1/ a 2/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanej 2/ n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 1. augusta 2016 č. k. 7 C 116/2008 - 149 určil, že nájomná zmluva uzavretá 1. novembra 2005 medzi žalovanou 1/ ako prenajímateľom a žalovanou 2/ ako nájomcom je neplatná; žalobcom 1/ a 2/ priznal voči žalovaným nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník konštatoval, že žalované medzi sebou uzavreli nájomnú zmluvu na sporné nehnuteľnosti, následne žalovaná 1/ uzavrela zmluvu o pôžičke a záložnú zmluvu na sporné nehnuteľnosti, pričom v záložnej zmluve vyhlásila, že na založených nehnuteľnostiach neviaznu žiadne ťarchy a nie sú predmetom nájomného vzťahu. Potom žalovaná 1/ záložnú zmluvu predložila na kataster nehnuteľností 25. novembra 2005 a nájomnú zmluvu až 12. mája 2006, teda pred uplynutím lehoty splatnosti pôžičky, ktorá uplynula až 12. mája 2006. Ako súd prvej inštancie ďalej uviedol, úmysel žalovanej 1/ smeroval k tomu, aby sa v momente splatnosti dlhu k 25. máju 2006 nemohol žalobca 1/ svojej pohľadávky domôcť v reálnej rovine, pretože pohľadávka by bola realizovateľná iba v rovine formálnej. Žalovaná 1/ vedome a premyslene za pomoci žalovanej 2/ od žalobcu 1/ získala 12 000.000,-

Kč a zároveň mu znemožnila, aby sa zo spornej nehnuteľnosti uspokojil. Takéto konanie preto vyhodnotil súd prvej inštancie ako konanie priechiace sa dobrým mravom. Navyše súd prvej inštancie zdôraznil, že v danom prípade pri uzatváraní nájomnej zmluvy bola žalovaná 1/ a žalovaná 2/ prepojená osobou Ľ. E., ktorý bol konateľom v oboch spoločnostiach. Preto mal súd prvej inštancie za to, že pri postupe, ktorý spoločnosti zvolili, musela byť vedomosť a úmysel postupovať, tak ako postupovali (aj s poukazom na chronológiu úkonov). Súd prvej inštancie zároveň zdôraznil, že neakceptoval žiadosť žalovanej 1/ o odročenie pojednávania konajúceho sa 1. augusta 2016 z dôvodu krátkosti času na prípravu a nedostatku dokladov týkajúcich sa prejednávanej veci, ktoré nepovažoval za dôležité dôvody, ktoré má na mysli ustanovenie § 183 C.s.p., nakoľko žalovaná 1/ prevzala predvolanie na pojednanie viac ako dva týždne pred termínom pojednávania (t. j. 13. júla 2016), teda o termíne vedela v dostatočnom časovom predstihu. Ako súd prvej inštancie ďalej uviedol, žalovaná 1/ plnú moc udelila advokátovi až 27. júla 2016 a poukázal na to, že lehota päť dní pred termínom pojednávania sa vzťahuje k dátumu doručenia predvolania, nie k dátumu udelenia plnej moci stranou sporu. O trovách konania rozhodol podľa § 255 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ rozsudkom z 22. februára 2018 sp. zn. 9 Co 25/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správne potvrdil a žalobcom 1/ a 2/ priznal voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, ktoré v takomto prípade nie je potrebné opakovať, keď ani zo strany odvolateľiek neboli v priebehu odvolacieho konania tvrdené také skutočnosti, s ktorými by sa nevyporiadal súd prvej inštancie v dôvodoch napadnutého rozhodnutia. Ako odvolací súd ďalej konštatoval, predmetné konanie sa vedie od roku 2008, a teda skutočnosť, že žalovaná 1/ udelí plnomocenstvo advokátovi päť dní pred pojednávaním, ktoré sa má uskutočniť v roku 2016 a tento nemá dostatok času na prípravu na pojednanie, nepovažoval za takú okolnosť, pre ktorú by musel odročiť pojednanie na iný termín. Najmä, ak bola žalovaná 1/ oboznámená o termíne pojednávania v dostatočnom časovom predstihu. Odvolací súd ďalej považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za odôvodnené v súlade s požiadavkami kladenými C.s.p. a zároveň sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o tom, že žalované neunesli v spore dôkazné bremeno. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 1/ (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Ako dovolateľka uviedla, predvolanie na pojednanie ňou bolo prevzaté prostredníctvom splnomocnenca na preberanie pošty z dôvodu neprítomnosti konateľa, ako aj jej prokuristu, ktorí v čase doručovania predvolania čerpali dovolenku a neboli prítomní pri preberaní tohto predvolania. Dovolateľka zdôraznila, že konateľ dovolateľky sa zdržiaval v zahraničí v čase od 1. júla 2016 do 31. augusta 2016 a nebolo možné, aby sa riadne dostavil na nariadené pojednanie 1. augusta 2016, a zároveň sa z tohto dôvodu ani hneď nedozvedel o nariadenom pojednávaní. Dovolateľka ďalej namietala, že jej advokát nemohol z objektívnych dôvodov nahliadnuť do súdneho spisu a tak sa riadne pripraviť na pojednanie, ani nemal možnosť pripraviť kvalifikované vyjadrenie k veci, keďže nemal k dispozícii originál plnej moci na zastupovanie dovolateľky. Podľa dovolateľky, súd prvej inštancie jej žiadosť o odročenie pojednávania z vyššie uvedených dôvodov nesprávne vyhodnotil ako nedôvodnú, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Z týchto dôvodov dovolateľka žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobcovia 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu považovali postup súdov oboch inštancií za procesne správny, zohľadňujúci celý rozsah práv a povinností sporových strán a navrhli dovolanie zamietnuť ako nedôvodné.

5. Žalovaná 2/ vo svojom vyjadrení s týmto dovolaním v celom rozsahu súhlasila, nemala voči nemu žiadne výhrady a navrhla napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

8. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Žalovaná 1/ tvrdí, že k porušeniu jej práva na spravodlivý proces došlo tým, že súd prvej inštancie konal a rozhodol vo veci na pojednávaní 1. augusta 2016 bez jej prítomnosti napriek tomu, že svoju neúčasť na pojednávaní riadne ospravedlnila z dôvodu nezachovanej päťdňovej lehoty na prípravu pojednávania jej právneho zástupcu, nakoľko tento nemohol nahliadnuť do súdneho spisu, keďže nemal originál plnej moci pre zdržiavanie sa konateľa žalovanej 1/ v zahraničí v čase od 1. júla 2016 do 31. augusta 2016 a aj v neprítomnosti jej prokuristu, ktorý taktiež čerpal dovolenku, pričom odvolací súd sa s týmto postupom stotožnil.

13. Podľa § 178 ods. 2 C.s.p. predvolanie sa doručuje strane alebo jej zástupcovi tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať.

14. Podľa § 183 ods. 1 C.s.p. pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť.

15. Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom relevantným v zmysle § 183 ods. 1 C.s.p. spravidla vtedy, ak strane bráni zúčastniť sa na pojednávaní taká okolnosť, ktorá je podstatná (z hľadiska možnosti uskutočniť pojednávanie), nepredvídateľná (v tom zmysle, že strana nemohla vedieť, že nastane) a ospravedlniteľná (strana urobila všetko pre to, aby sa súdom nariadené pojednávanie mohlo uskutočniť v jej prítomnosti, z objektívnych dôvodov sa jej to ale nepodarilo).

16. V posudzovanom prípade súd prvej inštancie vec prejednal a rozhodol na pojednávaní 1. augusta 2016 v neprítomnosti žalovaných 1/ a 2/, pričom žalovanej 1/ bolo predvolanie na toto pojednávanie riadne doručené do vlastných rúk 13. júla 2016 prostredníctvom splnomocnenej osoby na doručovanie (§ 106 ods. 2 C.s.p.) na adresu jej sídla zapísaného v obchodnom registri (§ 106 ods. 1 písm. b/ C.s.p.) a žalovanej 2/ bolo predvolanie na toto pojednávanie doručené 11. júla 2016. Žalovaná 1/ prostredníctvom svojho advokáta doručila súdu prvej inštancie 27. júla 2016 (faxovým podaním) ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní. Túto žiadosť odôvodnila tým, že advokát 27. júla 2016 prevzal právne zastúpenie žalovanej 1/, pričom však plnomocenstvo od žalovanej 1/ obdržal len v elektronickej podobe (scan), nakoľko konateľ žalovanej 1/ sa zdržuje od 1. júla 2016 až do 31. augusta 2016 mimo územia Slovenskej republiky a advokátovi nebol doručený žalobný návrh a ani doklady týkajúce sa prejednávanej veci, ktoré sa nachádzajú u konateľa žalovanej 1/. Ďalej bolo advokátom žalovanej 1/ uvedené, že predvolanie na pojednávanie bolo prevzaté splnomocnencom na preberanie pošty z dôvodu neprítomnosti konateľa ako i prokuristu žalovanej 1/, ktorý ešte stále čerpá riadnu dovolenku. Záverom advokát žalovanej 1/ s ohľadom na skutočnosť, že prevzal zastupovanie žalovanej 27. júla 2016, t. j. iba päť dní pred nariadeným pojednávaním, konštatoval, že nemá dostatok času ani možnosť, aby sa riadne oboznámil so spisom a celou problematikou. Súd prvej inštancie 28. júla 2016 e-mailom upovedomil advokáta žalovanej 1/, že dôvod, ktorý uviedol na odročenie pojednávania, nepovažuje za dôležitý (§ 183 ods. 4 C.s.p.).

17. Dovolací súd má s poukazom na uvedené časové súvislosti za to, že žalovaná 1/ o pojednávaní nariadenom na 1. augusta 2016 vedela s dostatočným predstihom a bolo na nej, aby do uskutočnenia pojednávania udelila splnomocnenie na zastupovanie právneho zástupcovi (advokátovi), ktorý by mal dostatok času riadne sa na toto pojednávanie pripraviť. Žalovaná 1/ nepreukázala existenciu objektívnych skutočností brániacich jej zvoliť si právneho zástupcu v primeranej lehote po riadnom doručení predvolania na pojednávanie. Zároveň nebolo zo strany žalovanej 1/ ani preukázané zdržovanie sa jej konateľa od 1. júla 2016 až do 31. augusta 2016 mimo územia Slovenskej republiky, ako ani čerpanie riadnej dovolenky jej prokuristu, ktorý však mohol (podľa výpisu z obchodného registra) za žalovanú 1/ konať samostatne. Preto dôvody na odročenie nariadeného pojednávania 1. augusta 2016, ktoré žalovaná 1/ uviedla, nie je možné akceptovať ako dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania v zmysle § 183 ods. 1 C.s.p., najmä, ak bola oboznámená o termíne pojednávania v dostatočnom časovom predstihu (§ 178 ods. 2 C.s.p.). V tejto súvislosti zároveň dovolací súd poznamenáva, že tento súdny spor bol vedený od roku 2008 s tým, že uznesením súdu prvej inštancie z 9. marca 2009 č. k. 7 C 116/2008 - 58 bol prerušený do právoplatného skončenia veci vedenej pred Okresným súdom Čadca pod sp. zn. 7 C 1/2007, ktorá bola rozsudkom tohto súdu z 29. októbra 2013 č. k. 7 C 1/2007 - 325 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 21. októbra 2015 sp. zn. 7 Co 55/2015 právoplatne skončená. Preto súd prvej inštancie nariadil v prejednávanej veci pojednávanie na 1. augusta 2016, na ktoré riadne predvolal strany sporu. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalovanej 1/ bolo 13. januára 2009 doručené uznesenie súdu prvej inštancie zo 7. januára 2009 č. k. 7 C 116/2008 - 52 spolu so žalobným návrhom a prílohami na vyjadrenie, žalovaná 1/ však od uvedeného času až do zvolenia si advokáta 27. júla 2016 ostala nečinná a k žalobe sa ani nevyjadřila.

18. Dovolací súd uzatvára, že súd prvej inštancie v danej veci postupoval v súlade so zákonom (§ 183

ods. 1, 4 C.s.p.), ak pojednávanie nariadené na 1. augusta 2016 neodročil. Postupom súdu, ktorý sa neprieči zákonu, preto nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalovanej 1/ na spravodlivý proces. Námetka žalovanej 1/, že namietaným postupom odvolacieho súdu (v spojení s postupom súdu prvej inštancie), došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., je preto neopodstatnená.

19. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej 1/ je procesne neprípustné; vzhľadom na to jej dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p.

20. Žalobcovia 1/ a 2/ boli v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešní (§ 255 ods. 1 C.s.p.) a vznikol im nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania žalovanej 2/ najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.